

Dengang Terboven var passasjer med
D/S "Nordstjernen".

Juleturen av 1940 var utført og nyttårsturen i 1941 var overstått.

Etter tre dagers stilleliggen i Bergen, var det D/s Nordstjernene tur å gå Bergen - Vadsø. Siste dagen i Bergen var alltid en travel dag, der var meget som måtte ordnes med direktørene og avdelingssjefene, så meget av dagen gikk med disse konferanser. Vi skipsførere var så vant med det, så det var både hyggelig og en selvfølge. Avgangen for alle hurtigruter var om aftenen kl. 22. Det var daglig avgang. Ved avgang var det som oftest morsomme episoder og meget av interesse. Er ganske rimelig når 200 a 400 passasjerer skal være med båten.

Vi kom oss greit avsted denne tur, som Nordstjernen nå begynner på. Været var av beste slag, klart og fint med løi vind. Det gikk presis efter ruten nordover. Florø og Molde ble anløpet i løpet av natten og Stad passertes i smul sjø og klarvær. Vi gikk i rute fra Ålesund og kom til Molde kl. 15. Etter en halv times opphold fortsattes reisen. Alt så så fint ut og alt så rolig. Passasjerene regnet med en fin Hustavik, så mange slengte seg i sine køyer, for å få en behagelig reise. Men vi fikk oppleve noe annet!!

Omkring kl. 17 begynte vi på Hustadviken - hadde nettopp runnet lysbøyen på Kolbeinsfluen. Jeg sto på broen og pratet med losen om det fine været, da jeg fikk øye på en besynderlig lys stripe med stor fart komme mot Nordstjernen. "Se der los", sa jeg, "det må være noe mystisk." "Skal vel aldri være en torpedo", svarte losen. Jeg stoppet maskinen. Jo det var nokk en torpedo, den hadde stor fart. Torpedoen gikk ganske nærme baugen, vi anslo distansen til fem a syv meter og straks etter gikk den mot noen holmer, eksploderte med et voldsomt brak, satte opp svære bølger som forårsaket at Nordstjernen hev kraftig på seg. Styrmannen fikk ordre om å fire båtene på vann, få alle passasjerer opp på dekk, klar til å gå i båtene. Nå kom nok en torpedo. Denne gikk aktenom skipet - ganske nærme roret. Alt foregikk som den første. Torpedoen eksploderte med et voldsomt brak mot noen holmer og Nordstjernen tok til å hive på seg igjen. Nå fikk passasjerene ordre om å gå i båtene. Alt gikk greit og rolig.

Vi lå stille ca. 1 time. Da der ikke hendte noe mer, kom passasjerene ombord og båtene hevet opp.

Etter rådslagning med los og styrmannen, fortsatte Nordstjernen til Kristiansund og etter endt ekspedisjon videre til Trondheim.

I Trondheim ble holdt sjøforklaring. Denne episode kom i mange aviser - også i Tyskland kom en beskrivelse av torpedoene og Hustadviken. Tyskerne ville ha det til at det var engelske undervannsbåter som var på farten. Men dette er aldri bevist.

Fra Trondheim gikk det greit nordover. Nu var Nordstjernen fullt belagt med passasjerer, især tyskere - offiserer og soldater - så stemningen ombord var ikke så morsom.

Været holdt seg fint til vi kom til Lofoten, det begynte da å blåse opp med tegn til snø. Etterhvert som vi kom nordover, ble været dårligere og dårligere, med lange snøbyger.

Tross uværet gikk det greit nordover. Tromsø, Hammerfest og Honningsvåg ble ekspedert på vanlig måte. Mehamn og Båtsfjord likeså.

Nordstjernen ankom Vardø kl. 23 som var buteankomst. Vi hadde god tid, da avgang først var kl. 2 natt.

Straks vi var fortoyed og landgangen på plass, kom en tysk offiser ombord, måtte snakke med meg i enrom, da det var en meget viktig meddelelse. Ordren var at Nordstjernen ikke måtte forlate Vardø før etter høyere militær ordre, selv om det ble av lengre varighet. Jeg skulle få nærmere ordre kl. 9 fm. Nordstjernen ble så liggende. Kl. 9 fm. kom samme tyske offiser ombord med samme ordre: Nordstjernen måtte fortsatt vente på nærmere ordre. Jeg spurte om å få rede på grunnen, for jeg måtte underrette Bergenske at vi lå her i Vardø. Svaret var: Langtifra. Det måtte jeg ikke finne på. Etter litt snakk frem og tilbake, tok offiseren meg noe avsides, hvor ingen kunne høre oss.

"Hør Kaptein, Reichskommisær Terboven og hans følge skal reise med". "Da blir vi nok nødt til å vente", svarte jeg.

Nordstjernen ble liggende hele dagen. Først kl. 20 kom Terboven og tre høyere offiserer ombord. Jeg hadde git lste styrmann Andreassen beskjed(når han) om å ta imot Terboven ved landgangen når han kom, og så vise dem lugarene. Terboven var sur og sint fordi jeg ikke møtte opp. Styrmannen forklarte at kapteinen hadde frivakt og lå til keys.

Terboven og offiserene ble vist opp i røkelugaren. Nordstjernen gikk fra kaien og fortsatte sydover. Terboven og offiserene skulle med til Hammerfest.

Straks Nordstjernen forlot Vardø kom en offiser opp til meg i lugaren, han banket på, hilste og var høflig.

Var om jeg ville komme ned i røkelugaren, for Reichskommissar Terboven ville snakke med meg. Jo, sa jeg, og fulgte med ned. Alle fire satt omkring ett av bordene. Jeg kjendte Terboven fra fotoer i avisene, men gjorde som jeg ikke kjendte ham og gikk bort til offiseren som hadde den flotteste uniform og sa: "Hr. Reichskommissar, jeg hører De vil snakke med meg." Offiseren ble noe forfjamsset og sa: "Nei Nei", førte meg bort til Terboven og presenterte meg. Terboven tok ordet, presenterte meg for de tre offiserer. Jeg satte meg ned, ventet på hva Terboven ville meg. Vi satt således en lang stund uten at noen sa et ord. Jeg reiste meg, hilste og gikk ut av røkelugaren.

Jeg hadde vel sittet i min lugar ca. 15 minutter da offiseren kom igjen. Ville jeg komme ned til Reichskommissaren. Jeg sa til ham: Jeg var jo nettopp dernede, men Terboven snakket ikke til meg, så jeg trodde jeg hadde misforstått at jeg skulle være tilstede.

Jeg fulgte med. Da jeg kom inn, tok jeg en stol og satte meg ved siden av Terboven. Ingen sa et ord på en stund. Jeg syntes dette var noe forunderlig og kjedelig, så jeg begynte å snakke om været, om Vadsø og Vardø. Til alt hva jeg sa, svarte Terboven sur og sint: Vadsø var en fæl by, Vardø var en fæl by. Mørkt og surt var det over alt.

Dengang viste jeg ikke hvorfor Terboven hadde vært i disse to byene.

Det hadde seg så, som jeg fikk høre senere, at fylkesmannen i Vadsø, herr Gabrielsen, var mislikt av Terboven og tyskerne. Terboven var reist til Vadsø for å gi fylkesmann Gabrielsen en reprimande. Været hadde vært stormfullt med snøskav, og da Terboven skulle til Vardø, benyttet han bil som flere ganger satte seg fast i snøskavlene.

Som norsk sjef på Vardø festning var beordret marinekaptein Gjertsen. Gjertsen røk uklar med alle tyskere, og tysk rne hatet ham. Dagen da Terboven kom til Vardø, ble Gjertsen arrestert og senere sendt til Tyskland.

Plutselig sier Terboven til meg: Kan jeg få se en tegning av skipet?

Jeg forklarte ham at tegningene var innrammet og hang fastskrudd på veggen i bestikken, om ikke Reichskommissæren ville med opp for å se tegningen.

Jo da, sa Terboven. Så vandret vi alle fem opp i bestikken. Tidligere var der gitt ordre om at vi ikke måtte henge opp billeder av kong Håakon. Vi hadde et meget pent bilde av kongen som var innrammet og fastskrudd på veggen. Terboven så ganske flyktig på kongen, men sa ikke noe.

Jeg forstår ikke tegningen, sa Terboven, jeg må nokk heller gå omkring i skipet. Vi gikk så omkring og besøkte hele skipet, som Terboven syntes var utmerket og i flott stand, et prektig skip.

Etter dette gikk vi hver til sitt, snakket ikke mer sammen og spiste aldrig sammen.

Da vi kom til Hammerfest, gikk alle fire iland uten å si farvel.

M. Kobro (artikkel i Lillesands-
posten).